

Crna Gora

Ministarstvo evropskih poslova

**XXXV KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA
INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,**

za period jul-septembar 2022. godine

Podgorica, novembar 2022. godine

S a d r Ź a j:

1.	Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije.....	3
2.	Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	5
2.1.	Informisanje javnosti o procesu.....	15
2.2.	Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne u pregovaračkom procesu.....	16
3.	Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.....	17
4.	Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU.....	17
5.	Instrument pretpristupne podrške – IPA.....	18
5.1.	IPA II (2014-2020).....	19
5.2.	IPA III (2021-2027).....	19
5.3.	Tvining i tajeks.....	23
5.4.	Makroregionalne strategije.....	23

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Tokom izvještajnog perioda u Podgorici je održan **11. sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje**, 14. jula 2022. u Podgorici. Kopredsjedavali su visoki predstavnik EU za vanjske poslove i politiku bezbjednosti Žozef Borelj i predsjednik Vlade Dritan Abazović. Na sastanku su razmijenjena mišljenja o političkoj situaciji u Crnoj Gori i procesu evropske integracije.

Pored toga, u navedenom periodu najviši zvaničnici Crne Gore održali su niz aktivnosti u oblasti evropske integracije. U nastavku je dat pregled ključnih aktivnosti vezanih za politički dijalog Crne Gore i Evropske unije, koje su imali predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović**, predsjednik Vlade Crne Gore **Dritan Abazović**, potpredsjednica Vlade Crne Gore za spoljnu politiku, evropske integracije i regionalnu saradnju i ministarka evropskih poslova **Jovana Marović** i ministar vanjskih poslova **Ranko Krivokapić**.

Predsjednik Crne Gore Milo Đukanović	○ sastanak sa predsjednikom Vlade Kraljevine Španije Pedrom Sančezom koji je boravio u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 31. jula 2022, u okviru posjeta regionu Zapadnog Balkana; ○ učešće na Samitu Brdo Brijuni procesa 12. septembra 2022. godine, u čijem je fokusu bila neophodnost ubrzanja procesa proširenja EU i posljedice agresije na Ukrajinu; ○ zvanična posjeta Republici Češkoj na poziv predsjednika Republike Češke Miloša Zemana, 13-14. septembra 2022. Ovom prilikom, pored predsjednika Zemana, sastao se sa predsjednikom Vlade Petrom Fialom, predsjednicom Predstavničkog doma Marketom Adamovom Pekarovom, predsjednikom Senata Milošem Vistrčilom, kao i ministrom vanjskih poslova Janom Lipavskim.
Predsjednik Vlade Crne Gore Dritan Abazović	○ sastanak sa predsjednikom Vlade Kraljevine Španije Pedrom Sančezom koji je boravio u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 31. jula 2022, u okviru posjeta regionu Zapadnog Balkana; ○ učešće na 26. godišnjem vladinom okruglom stolu pod nazivom „Antiteze, transformacije i dostignuća u svijetu koji se mijenja“, u organizaciji medijske grupacije Economist koji se održao 5-7. jula 2022. u Atini. Tokom boravka u Atini, predsjednik Vlade Crne Gore Dritan Abazović imao je bilateralne susrete sa predsjednicom Moldavije Majom Sandu i specijalnim izaslanikom premijera Velike Britanije za Zapadni Balkan Stjuartom Pičom. Predsjednik Vlade Dritan Abazović je imao i <i>tete-a-tete</i> sastanak sa Majklom Pompeom, bivšim državnim sekretarom SAD; ○ zvanična posjeta Austriji 7. jula 2022, tokom koje je imao susrete sa saveznim kancelarom Karlom Nehamerom, vicekancelarom Vagnerom Koglerom i ministrom vanjskih poslova Aleksanderom Šalenbergom

Potpredsjednica Vlade Crne Gore za spoljnu politiku, evropske integracije i regionalnu saradnju i ministarka evropskih poslova Jovana Marović	○ sastanak sa direktoricom za Evropu u Evropskoj službi za vanjske poslove (EEAS) Angelinom Ajhorst, tokom službene posjete Briselu, 2. jula 2022. godine; ○ učešće na Forumu o globalnom ekonomskom uticaju agresije na Ukrajinu, koji je 21-22. jula 2022. održan u Istanbulu, gdje je govorila na otvaranju foruma i bila jedan od panelista na panelu „Razumijevanje nove globalne ekonomske stvarnosti“; ○ učešće na Evropskom forumu Alpbah, koji je održan u istoimenom austrijskom gradu od 30. avgusta do 2. septembra 2022. godine, gdje je govorila na panelima: „Uloga Evrope u novom svjetskom poretku“, „Šta rat u Ukrajini znači za proces proširenja EU?“ i „Zapadni Balkan i EU – potrebno je dvoje za tango“. Na marginama foruma, sastala se sa saveznom ministarkom pravde Republike Austrije Almom Zadić; ○ učešće na Forumu o povezanosti „Sigurno povezani“, koji održan u Draču i Tirani, u Republici Albaniji od 25. do 27. septembra 2022, gdje je govorila na panelu „Planiranje i finansiranje otporne infrastrukture“;
Ministar poslova vanjskih Ranko Krivokapić	○ učešće na mini-simpozijumu „Krizna – mir i demokratija dovedeni u pitanje, zajednički izazov za dizajniranje efikasnih odgovora“ koji je održao 10-13. jula 2022. u Lagonisiju u Grčkoj, na poziv bivšeg grčkog predsjednika Vlade, predsjednika Socijalističke internacionale i poslanika u Parlamentu Republike Grčke Džordža Papandreua. U toku simpozijuma, ministar Krivokapić imao je bilateralne susrete sa specijalnim izaslanikom EU za Zapadni Balkan Miroslavom Lajčakom i predsjednikom Vlade Republike Kosovo Aljbinom Kurtijem; ○ radna posjeta Republici Hrvatskoj, 12-13. septembra 2022. godine; ○ radna posjeta Republici Italiji od 25. do 29. jula 2022. na poziv ministra vanjskih poslova Italije Luidija di Maja, tokom koje se, pored italijanskog kolege, sastao se sa predsjednikom Donjeg doma Parlamenta Republike Italije Robertom Fikom, predsjedavajućim Odbora za vanjske poslove u Donjem domu Parlamenta Pjerom Fasinom i predsjedavajućom Odbora za vanjske poslove Senata Stefanijom Kraksi; ○ učešće na završnoj regionalnoj konferenciji zajedničkog programa EU i Savjeta Evrope „Horizontalni mehanizam za Zapadni Balkan i Tursku – II faza“, koja je 27-28. septembra 2022. održana u Budvi.

Regionalna saradnja

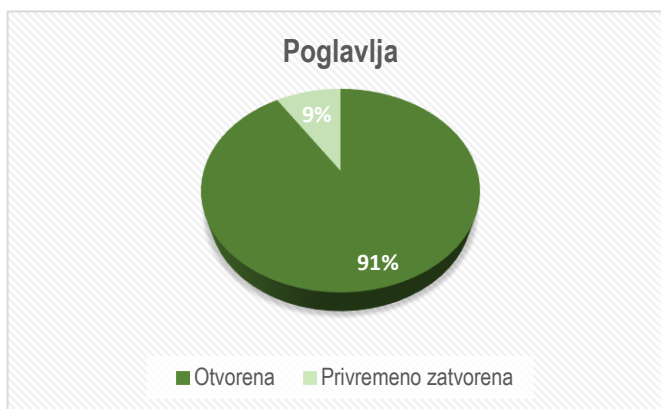
Crna Gora je 1. jula 2022. od Grčke preuzela predsjedavanje **Procesom saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECp)**. Moto crnogorskog predsjedavanja je „Jugoistočna Evropa kulture, jugoistočna Evropa saradnje“ (*a SEE of culture, a SEE of cooperation*). Vlada Crne Gore je u septembru 2022. godine usvojila Odluku o

obrazovanju Radne grupe za pripremu i sprovođenje aktivnosti u okviru predsjedavanja SEECP-u i Informaciju o kalendaru predsjedavanja Crne Gore SEECP-u. Konsultacije sa Sekretarijatom Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) povodom predsjedavanja Crne Gore SEECP-u održane su u Podgorici, 15. septembra 2022. Ministar vanjskih poslova **Ranko Krivokapić** bio je domaćin neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova SEECP-a u Njujorku, na marginama Generalne skupštine UN-a, 23. septembra 2022.

U okviru **Centralno-evropske inicijative (CEI)**, ministar vanjskih poslova **Ranko Krivokapić** učestvovao je na neformalnom sastanku ministara vanjskih poslova CEI koji je održan u Njujorku, na marginama Generalne skupštine UN-a 22. septembra 2022. godine.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**. U skladu sa prihvaćenom novom metodologijom pregovora sa EU, Crna Gora ne može pristupiti zatvaranju preostalih poglavlja dok ne ostvari napredak u pregovaračkim poglavljima 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

U izvještajnom periodu, nastavljene su aktivnosti na realizaciji preostalih obaveza po pregovaračkim poglavljima, u skladu sa privremenim i završnim mjerilima i obavezama definisanim Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Vlada Crne Gore je 3. avgusta usvojila Odluku o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, prema kojoj pregovaračku strukturu čine: Kolegijum za pregovore, Savjet za vladavinu prava, Pregovarački tim, pregovaračke radne grupe i Ministarstvo evropskih poslova. Ova tijela su odgovorna za vođenje procesa pregovora sa EU na političkom, stručnom i tehničkom nivou, u skladu sa pravnom tekovinom EU i revidiranom metodologijom pregovora koja poglavlja grupiše u takozvane „klustere“.

U oblasti reforme javne uprave, donijeta je Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026, sa akcionim planom za prve dvije godine njene primjene, i utvrđen Predlog zakona o elektronskom dokumentu. Takođe, formiran je novi Savjet za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija, s obzirom na to da je prethodnom sazivu Savjeta istekao mandat.

U oblasti vladavine prava, sljedstveno institucionalnim i kadrovskim promjenama u državnoj upravi, uspostavljen je novi Savjet za vladavinu prava i restrukturirane radne grupe za pregovaračka poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

*U dijelu **reformе javne uprave**, Vlada je donijela Strategiju saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026, sa Akcionim planom za period 2022-2023, koja će unaprijediti postojeći normativni i institucionalni okvir za rad nevladinih organizacija i kapacitete javne uprave za saradnju sa NVO sektorom. Utvrđen je i Predlog zakona o elektronskom dokumentu, čijim odredbama je definisano da se integritet i autentičnost elektronskog dokumenta, pored elektronskog potpisa, može potvrditi i elektronskim pečatom. Takođe, donijeta je Odluka o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija, jer je mandat prethodnog Savjeta istekao u septembru 2021.*

Na sjednici 8. jula 2022. Vlada je usvojila Strategiju saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026, sa Akcionim planom za period 2022-2023. Strategijom je, osim unapređenja postojećeg normativnog i institucionalnog okvira za rad nevladinih organizacija i poboljšanja kapaciteta javne uprave za saradnju sa NVO sektorom, predstavljen i set novih aktivnosti, koje se odnose na digitalizaciju postupka za registraciju nevladinih organizacija, objavljivanje svih podataka o radu i njihovom finansiranju, stvaranje uslova za finansiranje resursnih centara, posebno volonterskih centara, poziva za inovacije u nevladinom sektoru i zapošljavanje mladih u ovom sektoru, kojima se određuje drugačiji pristup daljoj saradnji i stvaranju nevladinog sektora kao snažnog partnera države u procesu kreiranja javnih politika, pristupa Crne Gore Evropskoj uniji i kvalitetnijem pružanju usluga građanima. Krajnji cilj Strategije je osigurati dugoročno, pouzdano i kvalitetno partnerstvo između države i nevladinih organizacija, sa ciljem kvalitetnih javnih politika i poboljšanih usluga građanima. Istog dana, u skladu sa novom organizacijom državne uprave, Vlada je donijela odluke o obrazovanju Savjeta za elektronsku upravu i Savjeta za informacionu bezbjednost. Vlada je 22. jula 2022. utvrdila Predlog zakona o elektronskom dokumentu, čijim odredbama je definisano da se integritet i autentičnost elektronskog dokumenta, osim elektronskim potpisom, može potvrditi i elektronskim pečatom. Ovim zakonom doprinosi se dodatnom unapređenju pravnog okvira, kako bi se kroz povećanje povjerenja u elektronski dokument stvorili uslovi za njegovu širu primjenu u pravnom prometu, upravnim, sudskim i drugim postupcima, što će rezultirati razvojem novih elektronskih servisa visokog nivoa sofisticiranosti. Istog dana, Vlada je donijela Odluku o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija. S obzirom na to da je mandat prethodnog Savjeta istekao u septembru 2021, bilo je neophodno donošenje nove Odluke, kako bi ovo tijelo nastavilo s radom, uzimajući u obzir značaj njegove uloge. Predsjednik Savjeta je ministar javne uprave, a, osim njega, Savjet čini 12 članova, među kojima su predstavnici organa državne uprave, kao i predstavnici nevladinih organizacija koji se imenuju na predlog nevladinih organizacija čija su područja djelovanja: razvoj nevladinih organizacija, volonterizam, zaštita lica s invaliditetom, socijalno preduzetništvo, javna uprava i digitalizacija, i evropske integracije. Vlada je 3. avgusta 2022. donijela Odluku o obrazovanju Operativnog tima Partnerstva za otvorenu upravu. Uloga Operativnog tima je podsticanje dijaloga o politikama otvorene uprave, sa naglaskom na razvoj, sprovođenje, monitoring sprovođenja i evaluaciju nacionalnih akcionih planova za sprovođenje ove globalne inicijative čija je Crna Gora članica od 2012. Operativni tim čine rukovodilac (ministar javne uprave), zamjenik rukovodioca i 21 član, među kojima je devet predstavnika nevladinih organizacija čija su područja djelovanja: antikorupcija, učešće javnosti u kreiranju javnih politika, digitalno upravljanje, rodna politika, širenje građanskog prostora,

inkluzija ranjivih društvenih grupa, transparentnost javnih politika, zaštita životne sredine i omladinska politika. Vlada je 22. septembra 2022. donijela Odluku o obrazovanju Operativnog tijela za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2019-2022. Imajući u vidu da je pristupanje EU strateški vanjskopolitički cilj Crne Gore, te da je, osim kvalitetnog sprovođenja reformi, neophodno obezbijediti i stabilnu podršku građana za pristupanje EU, u skladu sa Strategijom informisanja, novoformirano tijelo će se starati o efikasnoj i kvalitetnoj implementaciji Strategije, kroz koordinaciju svih vladinih organa (sva ministarstva), sa Skupštinom Crne Gore, lokalnim samoupravama, privrednom i akademskom zajednicom i civilnim sektorom.

U oblasti **vladavine prava**, Vlada je 22. jula 2022. donijela Odluku o Savjetu za vladavinu prava. Potreba za donošenjem nove Odluke o Savjetu za vladavinu prava, na čelu sa predsjednikom Vlade, nastala je usljed promjena u organizaciji državne uprave nakon konstituisanje nove Vlade i kadrovskih promjena u institucijama nadležnim za realizaciju obaveza koje proističu iz pregovaračkih poglavlja 23 – *Pravosuđe i temeljna prava* i 24 – *Pravda, sloboda i bezbjednost*. Zamjenica predsjednika Savjeta je potpredsjednica Vlade za spoljnu politiku, evropske integracije i regionalnu saradnju i ministarka evropskih poslova, a članovi Savjeta su: ministar/ka pravde, ministar/ka unutrašnjih poslova, ministar/ka bez portfelja zadužen/a da se stara o sprovođenju politike u oblasti borbe protiv korupcije, predsjednik/ica Vrhovnog suda Crne Gore, predsjednik/ica Sudskog savjeta; vrhovni/a državni/a tužilac/tužiteljka; glavni/a specijalni/a tužilac/tužiteljka; direktor/ka Uprave policije; direktor/ka Agencije za sprječavanje korupcije; pregovarač/ica za klaster 1 – Temeljna poglavlja; predstavnik/ica Tužilačkog savjeta iz reda članova/ica Tužilačkog savjeta. Na osnovu javnog poziva iz juna 2022, koji je organizovalo Ministarstvo evropskih poslova, u sastav Savjeta je ušao i jedan predstavnik nevladinih organizacija i to predstavnik NF „Građanska alijansa“ Pavle Čupić. Odlukom o Savjetu za vladavinu prava se definisani su zadaci Savjeta koji proističu iz aktuelne faze pregovaračkog procesa i to: praćenje realizacije obaveza iz poglavlja 23 i 24 u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, praćenje ispunjenja privremenih i završnih mjerila u tim poglavljima, kao i razmatranje razloga za kašnjenje u realizaciji obaveza i davanje preporuka državnim organima, organima državne uprave i drugim organima i institucijama za hitno postupanje u cilju realizacije obaveza.

S ciljem unapređenja dinamike i kvaliteta reformi u okviru procesa pristupanja EU, Vlada je 3. avgusta 2022. donijela Odluku o obrazovanju radnih grupa za pregovaračka poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost. Ovim odlukama je, u cilju racionalizacije, smanjen broj članova prethodnih sastava radnih grupa, a na osnovu javnog poziva nevladinim organizacijama, objavljenog 7. jula 2022, u sastav radnih grupa su ušli i predstavnici NVO sektora, i to tri predstavnika u sastav Radne grupe za poglavlje 23: Marija Vesković, predstavница NVO „Akcija za ljudska prava“, Mehdina Kašić Šutković, predstavница NVO „Inicijativa mladih za ljudska prava – YIHR“ i Hasnija Simonović, predstavница NVU „Udruženje sudija Crne Gore“, odnosno dva predstavnika u sastav Radne grupe za poglavlje 24: Miloš Mitrić, predstavnik NF „Građanska alijansa“ i Dragana Jaćimović, predstavница NVU „Institut alternativa“.

U poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, nastavilo se sa reformskim aktivnostima u oblasti pravosuđa i u tom kontekstu usvojena je Analiza efikasnosti funkcionisanja sistema izvršenja (januar-decembar 2021), koja je pokazala da Ministarstvo pravde kontinuirano prati efikasnost sistema izvršenja. Kako bi se stvorili adekvatni uslovi za što efikasniju borbu protiv korupcije, donijeta je Odluka o formiranju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije. U dijelu temeljnih prava, donijeta je Odluka o Savjetu za

prava djeteta, kojom će se obezbijediti ostvarivanje odgovarajuće zaštite i unapređenja prava djeteta u oblastima od značaja.

U oblasti **pravosuđa**, Vlada je 8. jula 2022. usvojila Analizu efikasnosti funkcionisanja sistema izvršenja (januar-decembar 2021). Analiza sadrži ocjenu efikasnosti funkcionisanja sistema izvršenja, uključujući rad javnih izvršitelja i sudova, kao i nadzor nad zakonitošću rada javnih izvršitelja, aktivnosti Ministarstva pravde i Komore javnih izvršitelja u pravcu praćenja i unapređenja sistema izvršenja i rada javnih izvršitelja, te aktivnosti drugih nadležnih organa. Ministarstvo pravde zaduženo je da u narednom periodu nastavi s kontinuiranim praćenjem efikasnosti sistema izvršenja, s posebnim osvrtom na predmete u kojima se naplaćuju potraživanja od javnog interesa. Vlada je 18. jula 2022. usvojila Završni izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje programa razvoja alternativnog rješavanja sporova 2019-2021. U Izvještaju je navedeno da je, shodno novim zakonskim rješenjima predviđenim Zakonom o alternativnom rješavanju sporova, povećan broj predmeta iz građanske i privredne oblasti koji se upućuju na medijaciju od strane sudova, građana i drugih pravnih subjekata, čime se povećao i broj predmeta koji se rješavaju pred Centrom za alternativno rješavanje sporova, što je u dobroj mjeri rasteretilo sudove. Primjena Zakona obezbijedila je jedinstven pristup u načinu alternativnog rješavanja sporova, što je uslovilo i veću primjenu medijacije ili drugih načina rješavanja sporova, a samim tim, unaprijeđena je efikasnost i pravovremenost zaštite građana i drugih pravnih subjekata. Vlada je 29. septembra 2022. donijela Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje sprovođenja i izvještavanja o Programu razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023. i realizaciju Akcionog plana za njegovo sprovođenje. Razlog izmjene Odluke proizilazi iz potrebe usklađivanja sa novom organizacijom rada državne uprave.

U dijelu **borbe protiv korupcije**, Vlada je 28. jula 2022. donijela Odluku o formiranju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije. Odlukom je predviđeno da se na čelu Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije nalazi predsjednik Vlade, dok se za njegovog zamjenika imenuje ministar bez portfelja zadužen za sprovođenje politike u oblasti borbe protiv korupcije. Među članovima Savjeta je osam članova Vlade, direktorica Agencije za sprječavanje korupcije, direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost, direktor Uprave policije, direktorica Uprave za inspekcijske poslove, direktor Uprave prihoda i carina, vrhovna državna tužiteljka, glavni specijalni tužilac, predsjednica Vrhovnog suda, član Senata Državne revizorske institucije, predsjednica Privredne komore, predstavnik Zajednice opština, kao i tri predstavnika nevladinih organizacija. Glavni zadatak Savjeta je da pripremi strategiju za borbu protiv korupcije sa pratećim akcionim planovima, u saradnji sa Ministarstvom pravde.

U oblasti **temeljnih prava**, Vlada je 8. jula 2022. donijela Odluku o Savjetu za prava djeteta. Odlukom se predviđa da Savjetom za prava djeteta predsjedava predsjednik Vlade, kao i da se u sastavu Savjeta nalaze predstavnici svih resornih ministarstava koja se bave dječijim pitanjima. Takođe, obezbijeđeno je da u radu Savjeta učestvuju stručnjaci, predstavnici akademske zajednice i praktičari specijalizovani za dječija prava, čija je uloga da stručno savjetuju i informišu Savjet za prava djeteta o određenim aspektima dječijih prava. Savjet je uspostavio mehanizam da ojača saradnju s civilnim društvom, uključujući nevladine i dječje organizacije, u planiranju, implementaciji, praćenju i evaluaciji politika, planova i programa koji se odnose na promociju dječijih prava i primjenu Konvencije. Donošenjem ove Odluke, obezbjeđuje se ostvarivanje odgovarajuće zaštite i unapređenja prava djeteta u oblasti socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite, vaspitanja i obrazovanja i drugim oblastima od značaja za zaštitu prava i interesa djeteta. Istog dana, donjeta

je Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027, sa Akcionim planom za 2022-2023. Ovaj dokument je usmjeren ka definisanju mjera i aktivnosti za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i postizanje jednakosti lica s invaliditetom s drugim licima, uključujući i višestruko diskriminisana lica u skladu sa načelima UN Konvencije o pravima lica s invaliditetom, Ustavom i zakonom. Strateški cilj je obezbjeđenje ravnopravnog položaja i punog učešća lica s invaliditetom u svim sferama društvenog života, kroz unapređenje pravnog, institucionalnog, socijalnog i ekonomskog okvira za zaštitu od diskriminacije. Vlada je 3. avgusta 2022. donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, za period 2022-2023, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2021. Strateški cilj na kome je zasnovana struktura Plana je poboljšanje socio-ekonomskog i pravnog položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori, unapređenjem inkluzivnog i otvorenog društva zasnovanog na promociji jednakosti, borbi i eliminisanju svih oblika diskriminacije, anticiganizma i siromaštva. Akcioni plan sadrži definisane relevantne aktivnosti, indikatore rezultata, nadležne institucije, predviđene rokove za realizaciju aktivnosti, kao i finansijsku konstrukciju za realizaciju strateškog dokumenta. Istog dana, Vlada je donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2022. sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2021. Ovaj dokument je usmjeren na definisanje mjera i aktivnosti za zaštitu ljudskih prava LGBTI osoba, sa ciljem otklanjanja svake neposredne i posredne diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta, smanjivanje homofobije i transfobije u crnogorskom društvu, te stalno unapređivanje društvenog prihvatanja LGBTI osoba i poboljšavanje svih uslova i kvaliteta njihovog života u Crnoj Gori. Takođe, Vlada je 3. avgusta 2022. usvojila Informaciju o implementaciji Projekta „Izgradnja Zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u Mojkovcu“. Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja ustanova ZIKS-a, koja podrazumijeva i gradnju zatvora na sjeveru Crne Gore, predviđena je Strategijom za izvršenje krivičnih sankcija 2017-2021. Glavni cilj projekta je izgradnja objekta Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u Mojkovcu, u skladu sa međunarodnim standardima, a u cilju poboljšanja uslova za izvršenje kazne zatvora i dugotrajnog zatvora u Crnoj Gori. Predračunska vrijednost izvođenja radova shodno Glavnom projektu je 23.334.000 eura. Iz grant aranžmana Zapadnobalkanskog investicionog okvira obezbijedeno je 1.200.000 eura za pripremu idejnog i glavnog projekta, dok su kroz kredit Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) planirana sredstva u iznosu od 15.000.000 eura. U avgustu 2021. zadužena su nadležna ministarstva da usaglasе Ugovor o kreditu sa CEB-om, ali je zbog pandemije virusa COVID-19 potpisivanje odloženo za treći kvartal 2022. U tom kontekstu, Vlada je zadužila Ministarstvo finansija da intenzivira aktivnosti na usaglašavanju i potpisivanju Ugovora o kreditu sa CEB-om, dok je Ministarstvo pravde zaduženo da obrazuje Projektni odbor.

U dijelu **slobode izražavanja**, Vlada je 22. septembra 2022. usvojila Izvještaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistva novinara i napada na imovinu medija, za period od 10. februara do 23. juna 2022. U toku izvještajnog perioda, pored redovnog rada na predmetima i sačinjavanja izvještaja, Komisija je radila na Analizi odgovora Vrhovnog državnog tužilaštva i Uprave policije, a u vezi sa preporukama Komisije ranijeg saziva koje su sadržane u izvještaju za period od 23. septembra 2017. do 23. januara 2018. U okviru Analize, Komisija je konstatovala da je Vrhovno državno tužilaštvo dalo uopšten odgovor i nije se osvrnulo pojedinačno na preporuke ni o jednom slučaju obrađenom u izvještaju Komisije, niti je upotrijebilo sva zakonska ovlašćenja da „preispita efikasnost i djelotvornost svih istraga napada na novinare i imovinu medija sa stanovišta postupanja nadležnih državnih tužilaštava“, kako mu je preporučila Vlada. Takođe, Komisija je konstatovala da nema saznanja da je u bilo kom predmetu napada na novinare i imovinu medija dato bilo kakvo obavezujuće

uputstvo, kao ni da je protiv bilo kog tužioca koji postupa u tim predmetima ikada pokrenut disciplinski postupak, iako je u nekim slučajevima zastarjelost gonjenja već nastupila. U tom kontekstu, Komisija je donijela niz preporuka za nadležne državne organe. Komisija je od Vrhovnog državnog tužilaštva dobila i izjašnjenje državnih tužilaštava na navode iz Izvještaja Komisije za period od 4. juna do 4. oktobra 2021, kao i izjašnjenje državnih tužilaštava na navode iz Izvještaja o radu Komisije za period od 4. oktobra 2021. do 10. februara 2022. U Izvještaju se navodi da je to prvi put da Državno tužilaštvo Komisiji u kratkom roku i direktnim putem dostavlja izjašnjenje na preporuke. U izvještajnom periodu, Komisija je sačinila pet izvještaja o šest napada na novinare i imovinu medija i to povodom prijetnji novinarki J. J, napada na novinara Š. R, slučaja kamenica na zgradu Vijesti od strane NN lica 8. novembra 2013, napada na novinara S. R, te dopuna izvještaja o napadima na Tufika Softića od 1. novembra 2007. i 13. avgusta 2013. Izvještaji sadrže i konkretne zaključke i preporuke Komisije za svaki slučaj pojedinačno.

U poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, Crna Gora je nastavila sa politikom solidarnosti prema žrtvama oružanog sukoba u Ukrajini, kao i prema evropskim partnerima. U cilju suzbijanja šverca cigareta, realizovana je značajna zapljena cigareta bez akciznih markica u Slobodnoj zoni Luke Bar. Kako bi se stvorili adekvatni uslovi za što efikasniju borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, donijeta je Informacija o potrebi rješavanja pitanja prostornih kapaciteta Državnog tužilaštva.

Kada je u pitanju oblast **migracija**, Vlada je 8. jula 2022. donijela Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, kojom su u članstvo ovog tijela uvršćeni predstavnici Ministarstva prosvjete, Ministarstva odbrane, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, kao i članovi drugih organizacionih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova. Takođe, Vlada je 22. septembra 2022. donijela Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine, kojom se ovaj propis usklađuje sa pravnom tekovinom Evropske unije.

U oblasti **policijske saradnje i borbe protiv organizovanog kriminala**, u nastavku akcije *Tranzit*, u Slobodnoj zoni Luke Bar je 7. septembra 2022. zaplijenjeno 5.000 paketa cigareta bez akcizne markice, vrijednih 3 miliona eura. Vlada je 6. septembra 2022. usvojila Informaciju o potrebi rješavanja pitanja prostornih kapaciteta Vrhovnog državnog tužilaštva, Specijalnog državnog tužilaštva, Višeg državnog tužilaštva u Podgorici i Specijalnog policijskog odjeljenja. U tom kontekstu, usvojen je zaključak kojim se za tu namjenu daje na korišćenje stara zgrada Vlade, ukupne kvadrature 2.954 m² u državnoj svojini. Unapređenje prostornih kapaciteta navedenih državnih tužilaštava bi u značajnoj mjeri doprinijelo efikasnoj borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije što predstavlja prioritet Crne Gore u pregovaračkom procesu s Evropskom unijom. Takođe, Vlada je 28. jula 2022. donijela Akcionni plan za sprovođenje Strategije upravljanja ljudskim resursima u Upravi policije 2019-2024, za 2022.

Kada je u pitanju **borba protiv trgovine ljudima**, Vlada je 8. jula 2022. donijela Akcionni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2021. i usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionnog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2021. Realizacija aktivnosti planiranih Akcionim planom doprinijeće jačanju multidisciplinarnog pristupa borbi protiv trgovine ljudima, u otkrivanju i procesuiranju ovih krivičnih djela, kao i u dijelu zaštite i poboljšanju

identifikacije žrtava trgovine ljudima, obezbjeđivanju veće informisanosti cjelokupne javnosti i jačanju njihove otpornosti prema potencijalnim izazovima i unapređenju partnerstva na regionalnom i međunarodnom nivou.

Na planu **saradnje u oblasti suzbijanja droga**, Vlada je 28. jula 2022. usvojila Informaciju o neophodnoj potrebi da se uništi 2.131.173,453 grama trajno oduzete droge po pravosnažnim sudskim odlukama s usvojenim sugestijama iz Izvještaja Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem, kao i Komisije za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, od 25. maja 2022. Shodno ovoj informaciji, uništenje preko dvije tone droge zaplijenjene po pravosnažnim sudskim odlukama realizovano je 10. septembra 2022.

U okviru **poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika**, u dijelu koordinacije sistema socijalne sigurnosti, 22. jula 2022. potpisan je Sporazum o socijalnom osiguranju između Rumunije i Crne Gore. Pripremljena je i odobrena tenderska dokumentacija za tvining projekat „Jačanje kapaciteta ZZZ za aktivne mjere za zapošljavanje, ESF i mobilnost radne snage“. Proces evaluacije je u toku, te se uskoro očekuje izbor tvining partnera.

U sklopu **poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala**, Vlada je 1. jula 2022. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu. Navedenim Zakonom stvaraju se pretpostavke za unaprjeđenje regulatornog okvira, što će pozitivno uticati na ispunjenje obaveza definisanih kroz drugo završno mjerilo, podsticanje konkurentnosti na tržištu platnih usluga, te omogućiti dalji razvoj inovativnog mobilnog i internetskog platnog prometa. Takođe, Zakonom se, između ostalog, omogućava kupovina preko interneta i u situacijama kada potrošač nema platnu karticu, te obezbjeđuje veća sigurnost za elektronska plaćanja i za pružaoce platnih usluga.

U **poglavlju 7 – Pravo intelektualne svojine**, Vlada je 28. jula 2022. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu. Takođe, Vlada je na istoj sjednici utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima, što je na liniji aktivnosti u pravcu ispunjenja trećeg završnog mjerila, i Predlog zakona o potvrđivanju Singapurskog ugovora o žigovnom pravu, koji su bili povučeni iz skupštinske procedure nakon izbora novog saziva Vlade.

Kada je u pitanju **poglavlje 8 – Konkurencija**, u cilju ispunjenja drugog završnog mjerila, Agencija za zaštitu konkurencije (AZK) je 25. avgusta 2022. donijela novi Pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji, koji će biti polazna osnova za jačanje administrativnih kapaciteta kroz zapošljavanje novih službenika do kraja 2022. u skladu sa zakonom predviđenim procedurama. Do sredine novembra, tim će biti ojačan sa 6 službenika, od čega će 2 zaposlena obavljati tehničke poslove dok će 4 zaposlena obavljati stručne poslove (*case handlers*). Takođe, u cilju ispunjenja četvrtog završnog mjerila, Savjet AZK je 5. avgusta 2022, nakon sprovedenog ispitnog postupka utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene Montenegro Airlines-u, donio Rješenje kojim je utvrđeno da je državna pomoć koja je nezakonito dodijeljena Montenegro Airlines-u, u iznosima od 2.824.000,00 eura i 3.800.000,00 eura u 2019. i 501.641,21 eura i 79.060,23 eura u 2020, neusklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, broj 12/18). Istim rješenjem je naloženo Ministarstvu kapitalnih investicija (kao pravnom sljedbeniku Ministarstva saobraćaja i pomorstva) da bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana prijema ovog rješenja, preduzme mjere neophodne za povraćaj neusklađene državne pomoći od Montenegro Airlines-a.

U okviru **poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj**, Vlada je 28. jula 2022. utvrdila Predlog zakona o jakim alkoholnim pićima i donijela Program razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja IPARD III 2021-2027. Predlogom zakona o jakim alkoholnim pićima se uređuju uslovi za proizvodnju i stavljanje u promet jakih alkoholnih pića i druga pitanja od značaja za proizvodnju i promet jakih alkoholnih pića.

Kada je u pitanju **pregovaračko poglavlje 14 – Saobraćajna politika**, nastavljeno je sa usklađivanjem u oblasti vazdušnog saobraćaja, tako da je Vlada 28. jula 2022. usvojila Program o izmjenama i dopunama Nacionalnog programa bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva. Takođe, donijeti su i sledeći pravilnici:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodatnim specifikacijama plovidbenosti za određenu vrstu operacija („Sl. list CG“, broj 66/22);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje vazdušnih operacija („Sl. list CG“, broj 90/22); i
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija („Sl. list CG“, broj 97/22).

U **poglavlju 15 – Energetika**, u cilju ispunjavanja trećeg završnog mjerila, koje se odnosi na usklađivanje u oblasti energetske efikasnosti donijeti su sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti uređaja za lokalno grijanje prostora („Sl. list CG“, broj 76/22);
- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti profesionalnih rashladnih ormara („Sl. list CG“, broj 76/22);
- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti mašina za pranje veša u domaćinstvima i mašina za pranje i sušenje veša u domaćinstvima („Sl. list CG“, broj 76/22);
- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti kotlova na čvrsta goriva i paketa koji uključuje kotlove na čvrsta goriva, dodatne grijače, regulatore temperature i solarne uređaje („Sl. list CG“, broj 76/22).

U oblasti **poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija**, Vlada je 28. jula 2022 usvojila Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2022-2025. godine. Glavni cilj fiskalne politike u posmatranom periodu je stabilizacija makroekonomskog ambijenta, obezbjeđivanje održivosti javnih finansija i stvaranje uslova za dinamičan ekonomski rast. Imajući u vidu i dalje snažno prisustvo pritiska na javne finansije i ograničenost fiskalnog prostora, u dokumentu se, pored ostalog, naglašava da je u narednom periodu potrebno implementirati dodatne mjere fiskalne konsolidacije koje će obezbijediti bolju naplatu i ostvarenje dodatnih budžetskih prihoda, kao i optimizovati javnu potrošnju uz njeno strukturiranje u korist javnih investicija, kako bi se obezbijedila održivost javnih finansija u dugom roku, a istovremeno stvorio fiskalni prostor za obezbjeđivanje podrške dinamičnom ekonomskom rastu. Donošenjem akta pozitivno se utiče na ispunjenje obaveza definisanih III završnim mjerilom u ovom poglavlju.

U okviru **poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, Vlada je 8. jula 2022. donijela Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027, koja ima za cilj obezbjeđenje ravnopravnog položaja i punog učešća lica s invaliditetom u svim sferama društvenog života, kroz unapređenje pravnog, institucionalnog, socijalnog i ekonomskog okvira za zaštitu od diskriminacije. Na istoj

sjednici donijet je i Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2023. Vlada je 3. avgusta 2022. donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025. za period 2022-2023, koji ima za cilj poboljšanje socio-ekonomskog i pravnog položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori. Dokumentom su definisane relevantne aktivnosti, indikatori rezultata, nadležne institucije, predviđeni rokovi za realizaciju aktivnosti, kao i finansijska konstrukcija za realizaciju strateškog dokumenta. Na istoj sjednici je donijet i Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2022, koji je usmjeren na definisanje mjera i aktivnosti za zaštitu ljudskih prava LGBT osoba sa ciljem otklanjanja svake neposredne i posredne diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta, smanjivanje homofobije i transfobije u crnogorskom društvu, te stalno unapređivanje društvenog prihvatanja LGBT osoba i poboljšanje svih uslova i kvaliteta njihovog života u Crnoj Gori.

U okviru **poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, u dijelu preduzetničke politike, Vlada je 1. jula 2022. usvojila Izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2018-2022, za 2021, kao i Izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori 2021-2024, za 2021. Takođe, u okviru politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja, Vlada je 1. jula 2022. usvojila Akcioni plan Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje za 2023-2024, kao i Izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje za 2021.

U okviru **poglavlja 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata**, Vlada je 8. jula 2022. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Okvirnog finansijskog sporazuma o partnerstvu između Evropske komisije i Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore o modelima sprovođenja finansijske podrške EU Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA III). Na ovaj način su stvoreni formalno-pravni preduslovi za usvajanje zakona od strane Skupštine Crne Gore i potpisivanje finansijskih sporazuma za programe u okviru nove sedmogodišnje finansijske perspektive IPA 2021-2027 (IPA III), čime može otpočeti proces ugovaranja i trošenja sredstava koja će Crnoj Gori biti raspolaganju. Pomenuta aktivnost će imati pozitivan učinak na ispunjenje prvog završnog mjerila.

U **poglavlju 25 – Nauka i istraživanje**, Vlada je 22. septembra 2022. usvojila Informaciju o potpisivanju Okvirnog programa za saradnju Crne Gore i Međunarodne agencije za atomsku energiju 2022-2027, sa Predlogom okvirnog programa.

U dijelu **pregovaračkog poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, u cilju ispunjenja obaveza iz petog završnog mjerila pripremljen je 12. tromjesečni izvještaj o nivou implementacije mjera o zaštiti Ulcinjske Solane (za period jul-septembar). Nadalje, nastavljeno je sa usklađivanjem zakonodavstva u oblasti hemikalija donošenjem Pravilnika o listi proizvoda i hemikalija čiji je izvoz bio zabranjen („Sl. list CG“, broj 82/22). U okviru kontrole industrijskog zagađenja, kroz postupke malih javnih nabavki, izrađena su i tehnički prilagođena dva uputstva o korišćenju zaključaka u vezi sa najbolje dostupnim tehnikama, a u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama i Direktivom o industrijskim emisijama. Takođe, kroz postupak malih javnih nabavki izrađen je vodič, smjernice za operatere i brošura „Smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja koje potiču od upotrebe organskih rastvarača u određenim aktivnostima i postrojenjima“. U oblasti klimatskih promjena u okviru programa Svjetske banke Partnerstvo za implementaciju tržišta (PMI), Crnoj

Gori je odobrena donacija u iznosu od 2 miliona dolara za implementaciju Plana podrške spremnosti (RSP) za cijenu ugljenika. Implementacija projekta će započeti do kraja tekuće godine. U dijelu kvaliteta voda, Evropskoj komisiji je dostavljen na mišljenje Program monitoringa u skladu s MSFD, zajedno s izvještajem sa javne rasprave. Nastavljene su aktivnosti uz podršku IPA projekta „Podrška imeplementaciji i monitoringu upravljanja vodama u Crnoj Gori“ koje podržavaju pripremu Programa mjera kao posljednjeg dokumenta shodno MSFD i Zakonu o zaštiti morske sredine, kao i tenderske dokumentacije za nabavku naučno-istraživačkog broda.

U okviru **poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja**, Vlada je usvojila Odluku o metodologiji za određivanje visine i vrijednosti koeficijenta za kriterijume prema kojima se određuju nagrade i naknade troškova za rad i nagrade za vođenje Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova („Sl. list CG“, broj 85/22) čime su stvoreni svi preduslovi za nesmetano funkcionisanje ovog odbora i punu primjenu odredbi Zakona o zaštiti potrošača koje se odnose na vansudsko rješavanje sporova potrošača. Donošenje predmetne Odluke će pozitivno uticati na ispunjenje obaveza definisanih I završnim mjerilom u poglavlju.

U **poglavlju 29 – Carinska unija**, Skupština je 30. jula 2022. donijela Carinski zakon („Sl. list CG“, broj 86/22), koji je stupio na snagu 11. avgusta 2022, a primjenjivaće se od 11. februara 2023. Zakonom je postignut izuzetno visok nivo usaglašenosti sa novim Carinskim zakonom Unije. Značajna novina je definisanje odredbi koje se odnose na upotrebu tehnika elektronske obrade podataka, pomoću kojih će se vršiti razmjena informacija iz deklaracija, zahtjeva ili odluka, između carinskih organa, kao i između privrednih subjekata i carinskog organa. Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Donijet je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku („Sl. list CG“, broj 76/22), koji je stupio na snagu 29. jula 2022, a primjenjivaće se od 1. oktobra 2022. Uprava prihoda i carina je u proteklom periodu radila na migraciji Carinskog informacionog sistema, tokom koje je izvršena izmjena oblika, sadržaja i načina podnošenja carinske deklaracije, kako bi se približili zahtjevima Evropske komisije u pogledu podnošenja carinskih dokumenata elektronskim putem. Takođe, 16. maja 2022. otpočela je pilot primjena NCTS-a na nacionalnom nivou, te je Pravilnik prilagođen i tom novom sistemu za tranzitni postupak. Tokom izvještajnog perioda, donijet je i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku („Sl. list CG“, broj 76/22).

U okviru **poglavlja 30 – Vanjski odnosi**, donijeta je Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene („Sl. list CG“, broj 37/22), kao i Pravilnik o dopuni Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen („Sl. list CG“, broj 82/22). Kad je riječ o oblasti drugih trgovinskih sporazuma, Zakon o potvrđivanju Protokola I Sporazuma o slobodnoj trgovini između Crne Gore i Republike Turske i Protokola III o trgovini uslugama Sporazuma o slobodnoj trgovini između Crne Gore i Republike Turske („Sl. list CG - Međunarodni ugovori“, broj 6/21), stupio je na snagu 1. jula 2022. i istim su sve tarifne oznake obuhvaćene preferencijalnom carinskom kvotom unijete u TARICG.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Kada je riječ o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u izvještajnom periodu su realizovane sljedeće aktivnosti:

Startovala kampanja promocije Viber stikera o evropskoj integraciji Crne Gore , 1. jula 2022. godine	U sklopu obilježavanja desete godišnjice pregovora, Sektor za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore je kreirao Viber stikere koji su vezani za integraciju Crne Gore u EU, ali i upotrebljivi u svakodnevnoj komunikaciji putem ove platforme. Cilj kampanje je bio da se evropske integracije i proces pregovora što više pojednostavi i približi građanima.
Održan forum „10 godina crnogorskih pregovora s EU – Gdje su tu mladi?“ , 4. jula 2022. godine	Povodom desete godišnjice pristupnih pregovora s EU, Generalni sekretarijat Vlade i Ministarstvo evropskih poslova organizovali su razgovor predsjednika i članova Vlade sa studentima crnogorskih univerziteta pod zazorom „10 godina crnogorskih pregovora s EU – Gdje su tu mladi?“. Sa studentima su razgovarali: predsjednik Vlade Crne Gore Dritan Abazović, potpredsjednica Vlade i ministarka evropskih poslova Jovana Marović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Ana Novaković Đurović, ministar pravde Marko Kovač i ministar javne uprave Marash Dukaj.
Objavljeno deseto izdanje Eurokaza , 21. jula 2022. godine	U okviru više rubrika, kroz Eurokaz su predstavljene aktuelnosti iz pregovaračkog procesa, rezultati reformi koje Crna Gora sprovodi u procesu pristupanja, i uspješni primjeri korišćenja fondova EU. Za Eurokaz su pisali i govorili predstavnici Vlade Crne Gore, Evropske komisije, novinari crnogorskih štampanih i elektronskih medija, kao i predstavnici lokalnih samouprava, privrednog sektora i nevladinih organizacija. U desetom izdanju su objavljeni, između ostalog, autorski tekstovi potpredsjednice Vlade i ministarke evropskih poslova Jovane Marović, generalnog sekretara Vlade Borisa Marića, kao i intervju sa kopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore Vladimirom Bilčikom.
Objavljen dvadeseti broj Biltena Ministarstva evropskih poslova , 2. avgusta 2022. godine	Dvadeseti broj Biltena o evropskoj integraciji predstavio je najvažnije događaje i aktivnosti u procesu pristupanja EU tokom drugog kvartala 2022.

Objavljen Javni poziv za predlaganje predstavnika NVO u radnom tijelu za izradu Nacrta strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2023-2026 , 5. septembra 2022. godine	Sektor za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore pozvao je nevladine organizacije koje se bave informisanjem javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore EU, kao i izradom strategijskih dokumenata, da dostave predloge za izbor predstavnika/ce u sastav radne grupe za izradu Strategije informisanja javnosti o pritupanju Crne Gore EU 2023-2026.
---	---

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu organizovane su dvije sjednice Odbora za evropske integracije.

Na 15. sjednici Odbora, održanoj 7. jula 2022, razmatran je Izvještaj Evropskog parlamenta o Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2021. godinu. Na sjednici su razmijenjena mišljenja o ostvarenom napretku i nivou spremnosti Crne Gore za članstvo u EU, posebno u dijelu prioriternih aktivnosti i ključnih reformi koje je neophodno implementirati. Izborna reforma, reforma pravosuđa i borba protiv korupcije i organizovanog kriminala navedene su kao ključne oblasti u kojima je potrebno ostvariti dodatne rezultate, uz naglasak da ispunjavanje obaveza u ovim oblastima uslovljava cjelokupni napredak u procesu evropskih integracija.

Na 16. sjednici Odbora, održanoj 27. jula 2022, članovi Odbora razmatrali su i usvojili: 31. i 32. kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul-septembar 2021, odnosno oktobar-decembar 2021. godine i 16. polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul-decembar 2021. godine. Na sjednici je izraženo očekivanje da se rekonstrukcija pregovaračke strukture dovrši u što skorijem roku, te da se o tome informiše Odbor. Članovi Odbora su podsjetili na ranije dostavljene preporuke Kancelariji za evropske integracije u dijelu pripreme analiza ispunjenosti privremenih mjerila u oblasti vladavine prava i analize ispunjenosti završnih mjerila u preostalim pregovaračkim poglavljima. Poslanici su se interesovali za uticaj regionalnih inicijativa na proces evropskih integracija, kao i za stavove evropskih zvaničnika o politici proširenja u sveukupnim geostrateškim okolnostima.

Glavne aktivnosti Odbora za evropske integracije u izvještajnom periodu bile su usmjerene i na parlamentarnu diplomatiju. Članice Odbora **Simonida Kordić** i **Daliborka Pejović** učestvovala su na sastanku predsjedavajućih Konferencije parlamentarnih odbora za poslove Unije (COSAC), organizovanom 10-11. jula 2022. u okviru parlamentarne dimenzije češkog predsjedavanja Savjetu EU. Na sastanku je razgovarano o prioritetima češkog predsjedavanja, među kojima posebno o: upravljanju aktuelnom krizom u Evropi izazvanom agresijom Rusije na Ukrajinu i njenim posljedicama; energetske krizi i odgovoru na deficit resursa u EU u ovoj godini; uspostavljanju evropske bezbjednosne infrastrukture, posebno sajber bezbjednosti; stabilizaciji ekonomske situacije u EU i uticaju na inflatorna kretanja; i posebno o pitanju demokratije, ljudskih prava, unapređenja institucija i participacije građana u donošenju odluka, kao i o trenutnim izazovima za medije.

Kada su u pitanju bilateralni sastanci koji su organizovani u izvještajnom periodu, predsjednik Odbora za evropske integracije **Branimir Gvozdenović** i članice Odbora **Simonida Kordić** i **Daliborka Pejović** održali su u periodu 26-29. jula 2022. sastanke u formi video konferencije sa ekspertima Savjeta za regionalnu saradnju (RCC). Sastanci su organizovani u sklopu analize RCC-a na temu učešća zemalja Zapadnog Balkana i odbora za evropske integracije u regionalnim inicijativama i Berlinskom procesu.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

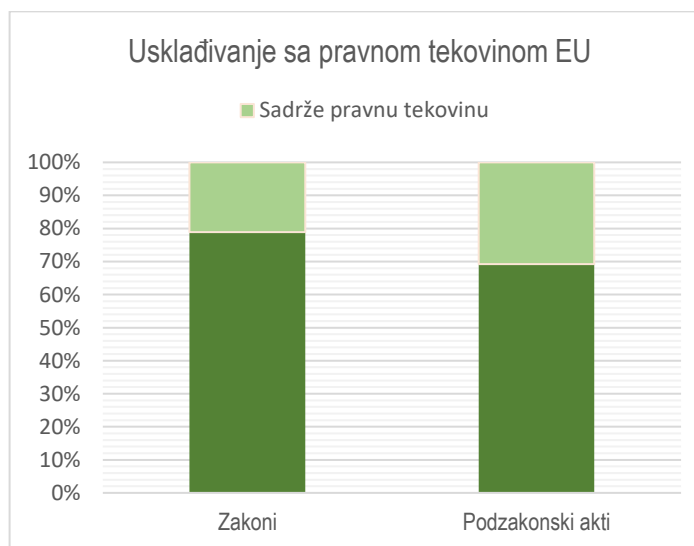
U izvještajnom periodu nije bilo sastanaka tijela zaduženih za nadgledanje sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

Tokom trećeg kvartala 2022. godine, Ministarstvo evropskih poslova dalo je mišljenje na 24 predloga propisa, od čega je 15 zakona i 9 podzakonskih akata.

Od ukupnog broja datih mišljenja u izvještajnom periodu, 8 akata sadrži pravnu tekovinu EU, od čega 4 zakona i 4 podzakonska akta:

U tabeli ispod dat je pregled svih predloga akata koji sadrže pravnu tekovinu, a na koje su data mišljenja tokom navedenog izvještajnog perioda.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata	MEPU
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti	MER
Predlog zakona o jakim alkoholnim pićima	MPŠ
Predlog zakona o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi	MPŠ
Predlog uredbe o izmjeni uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanje na tržište hemikalija koje predstavljaju niprihvativ rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	MEPU
Predlog odluke o izmjenama Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine	MUP
Predlog odluke o izmjeni i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014. godine, 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014. godine, 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014. godine, 2014/265/ZVBP od 12. maja 2014. godine, 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014. godine, 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014. godine, 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014. godine,	MVP

2014/499/ZVBP od 25. jula 2014. godine, 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014. godine, 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014. godine, 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014. godine, 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014. godine, 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015. godine, 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015. godine i 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015. godine i 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016. godine i 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016. godine, 2016/1961/ZVBP od 8. novembra 2016. godine, 2017/445/ZVBP od 13. marta 2017. godine i 2017/1386/ZVBP od 25. jula 2017. godine, 2017/1418/ZVBP od 4. avgusta 2017. godine i 2017/1561/ZVBP od 14. septembra 2017. godine, 2017/2163/ZVBP od 20. novembra 2017. godine, 2018/392/ZVBP od 12. marta 2018. godine, 2018/706/ZVBP od 14. maja 2018. godine, 2018/1085/ZVBP od 30. jula 2018. godine, 2018/1237/ZVBP od 12. septembra 2018. godine, 2018/1930/ZVBP od 10. decembra 2018. godine, 2019/95/ZVBP od 21. januara 2019. godine, 2019/415/ZVBP od 14. marta 2019. godine, 2019/416/ZVBP od 14. marta 2019. godine i 2019/1405/ZVBP od 12. septembra 2019. godine i 2020/120/ZVBP od 28. januara 2020. godine i 2020/399/ZVBP od 13. marta 2020. godine, 2020/1269/ZVBP od 1. septembra 2020. godine, 2020/1369/ZVBP od 1. oktobra 2020. godine, 2021/448/ZVBP od 12. marta 2021. godine, 2021/1470/ZVBP od 10. septembra 2021. godine i 2021/1792/ZVBP od 11. oktobra 2021. godine i 2021/2196/ZVBP od 13. decembra 2021. godine i 2022/241/ZVBP od 21. februara 2022. godine i 2022/265/ZVBP od 23. februara 2022. godine, 2022/267/ZVBP od 23. februara 2022. godine, 2022/329/ZVBP od 25. februara 2022. godine, 2022/331/ZVBP od 25. februara 2022. godine i 2022/337/ZVBP od 28. februara 2022. godine i 2022/354/ZVBP od 2. marta 2022. godinu u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine	
Predlog odluke o izmjeni i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014. godine, 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014. godine, 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014. godine, 2014/265/ZVBP od 12. maja 2014. godine, 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014. godine, 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014. godine, 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014. godine, 2014/499/ZVBP od 25. jula 2014. godine, 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014. godine, 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014. godine, 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014. godine, 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014. godine, 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015. godine, 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015. godine i 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015. godine i 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016. godine i 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016. godine, 2016/1961/ZVBP od 8. novembra 2016. godine, 2017/445/ZVBP od 13. marta 2017. godine i 2017/1386/ZVBP od 25. jula 2017. godine, 2017/1418/ZVBP od 4. avgusta 2017. godine i 2017/1561/ZVBP od 14. septembra 2017. godine, 2017/2163/ZVBP od 20. novembra 2017. godine, 2018/392/ZVBP od 12. marta 2018. godine, 2018/706/ZVBP od 14. maja 2018. godine, 2018/1085/ZVBP od 30. jula 2018. godine, 2018/1237/ZVBP od 12. septembra 2018. godine, 2018/1930/ZVBP od 10. decembra 2018. godine, 2019/95/ZVBP od 21. januara 2019. godine, 2019/415/ZVBP od 14. marta 2019. godine, 2019/416/ZVBP od 14. marta 2019. godine i 2019/1405/ZVBP od 12. septembra 2019. godine i 2020/120/ZVBP od 28. januara 2020. godine i 2020/399/ZVBP od 13. marta 2020. godine, 2020/1269/ZVBP od 1. septembra 2020. godine, 2020/1369/ZVBP	MVP

od 1. oktobra 2020. godine, 2021/448/ZVBP od 12. marta 2021. godine, 2021/1470/ZVBP od 10. septembra 2021. godine i 2021/1792/ZVBP od 11. oktobra 2021. godine i 2021/2196/ZVBP od 13. decembra 2021. godine i 2022/241/ZVBP od 21. februara 2022. godine i 2022/265/ZVBP od 23. februara 2022. godine, 2022/267/ZVBP od 23. februara 2022. godine, 2022/329/ZVBP od 25. februara 2022. godine, 2022/331/ZVBP od 25. februara 2022. godine i 2022/337/ZVBP od 28. februara 2022. godine i 2022/354/ZVBP od 2. marta 2022. godine i 2022/397/ZVBP od 9. marta 2022. godine i 2022/411/ZVBP od 10. marta 2022. godine i 2022/429/ZVBP od 15. marta 2022. godine i 2022/582/ZVBP od 8. aprila 2022. godine i 2022/660/ZVBP od 21. aprila 2022. godine i 2022/883/ZVBP od 3. juna 2022. godine i 2022/885/ZVBP od 3. juna 2022. godine u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine	
--	--

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA II (2014–2020)

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na sprovođenju preostalih akcija koje su obuhvaćene programima IPA 2014 i IPA 2016, i Programom Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2017, kao i realizacija aktivnosti koje se finansiraju sredstvima sektorske budžetske podrške za reformu javne uprave i za odgovor na krizu izazvanu virusom COVID-19. Dodatno, nastavljena je realizacija projekata iz programa IPA 2017, dok je ugovaranje programa IPA 2018 značajno intenzivirano. Kod programa IPA 2019 i IPA 2020, nastavljen je rad na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

Po pitanju IPARD-a II, tokom trećeg kvartala 2022. nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava za projekte koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljene javne pozive za akreditovane mjere Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014–2020.

5.2 IPA III (2021–2027)

Nastavljeno je programiranje IPA III finansijske perspektive sa fokusom na programiranju programa IPA 2023. Nakon višemjesečnih konsultacija sa resornim ministarstvima i Delegacijom EU, Kancelarija nacionalnog IPA koordinatora je 25. jula 2022. dostavila na komentare Delegaciji EU i prve nacрте концепата projektnih predloga za godišnje i višegodišnje programe za program IPA 2023 i nakon 2023, kao i unaprijedenu verziju Strateškog odgovora.

Programi Višekorisićke lpe

Tokom izvještajnog perioda, nastavljene su redovne aktivnosti na sprovođenju dosadašnjih i programiranju programa Višekorisićke IPA-e 2022 i 2023.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada su u pitanju pozivi za dostavljanje projektnih aplikacija, Operativni odbor ZIO je 22. juna 2022. donio

odluku o raspisivanju 28. poziva za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije. Imajući u vidu da je 7. poziv za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata bio u toku (raspisan je 17. decembra 2021), rok za dostavljanje projektnih aplikacija za 28. poziv za tehničku podršku za pripremu projektne dokumentacije, kao i za 7. poziv za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata, bio je 26. avgust 2022. godine.

U predviđenom roku, kroz 28. poziv za tehničku podršku, dostavljene su dvije projektne aplikacije od strane Ministarstva kapitalnih investicija, dok su kroz 7. Poziv za sufinansiranje investicija dostavljene tri projektne aplikacije i to od strane: Ministarstva kapitalnih investicija (1), Ministarstva prosvjete (1), i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (1).

Programi EU

Tokom izvještajnog perioda, za programe **Horizont Evropa**, **Kreativna Evropa** i **Erasmus+** potpisani su sporazumi o učešću između Crne Gore i EK, dok je za učešće Crne Gore u **Programu za zapošljavanje i socijalne inovacije** (EaSI) u okviru Evropskog socijalnog fonda+ (ESF+) usaglašena finalna verzija sporazuma o učešću. Nadalje, za **Program jedinstvenog tržišta** je u izvještajnom periodu započeta prva zvanična runda pregovora o učešću u programu, dok je za program **Građani, jednakost, prava i vrijednosti** Ministarstvo pravde, preko Misije Crne Gore pri EU, uputilo pismo namjere o pokretanju pregovora za učešće u ovom programu.

Za programe **Digitalna Evropa**, **CUSTOMS** i **FISCALIS** je tokom izvještajnog perioda pripremana dokumentacija koja treba da se dostavi EK kako bi se iskazala namjera za učešće u programima Unije za period 2021-2027.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru **Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija**, nastavljeno je sprovođenje sedam projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, vrijednosti 3,12 miliona eura. Kada je riječ o ocjenjivanju projektnih predloga dostavljenih u okviru Trećeg poziva nastavljena je druga faza ocjenjivanja. Tokom jula sprovedene su dvije provjere na licu mjesta u projektima koji su ugovoreni u okviru Drugog poziva. Forum sa korisnicima projekata Drugog poziva organizovan je 9. septembra 2022. u Skadru u cilju doprinosa boljem učinku implementacije projekata, kroz razmjenu mišljenja korisnika bespovratnih sredstava o tekućoj implementaciji projekata, aktuelnim problemima i dobrim praksama, te kroz podsticanje međuprojektne komunikacije. U cilju unapređenja kapaciteta predstavnika Operativnih struktura i Zajedničkog tehničkog sekretarijata programa Crna Gora – Albanija i Crna Gora – Kosovo 2014-2020, tokom septembra 2022. organizovane su dvije obuke. Prva obuka na temu ocjenjivanja projektnih predloga organizovana je 7-8. septembra u Skadru, tokom koje su učesnici imali priliku da steknu znanja o procesu evaluacije. Druga obuka na temu upravljanja nepravilnostima i rizicima organizovana je 14-15. septembra u Prištini tokom koje se kroz teorijska znanja i iskustva Hrvatske diskutovalo o načinima upravljanja nepravilnostima i rizicima. U cilju promocije programa, projekata i njihovih rezultata, pripremljeno je i distribuirano XIV izdanje biltena „Unapređivanje saradnje“, a započeta je i izrada promotivnog filma koji će predstaviti dostignuća u okviru programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija i Crna Gora – Kosovo 2014-2020.

Kada je riječ o **Programu prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo**, od ukupno šest projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti 2,4 miliona eura, nastavljeno je sprovođenje jednog projekta, dok je njih 5 podnijelo zahtjeve za produžetak perioda implementacije. Kada je riječ o procesu ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Trećeg poziva, druga faza ocjenjivanja je u toku. U periodu 14-26. jula 2022. sproveden je ciklus monitoring posjeta projektima koji su ugovoreni u okviru Drugog poziva. Radionica za novinare koja je imala za cilj promociju programa i projekata je održana 1. jula 2022. i obuhvatila je posjetu projektima koji se realizuju u opštinama Gusinje, Plav i Andrijevica. Tokom radionice, novinari su imali priliku da obiđu lokacije koje su rezultat projekata ugovorenih u okviru Prvog i Drugog poziva za podnošenje projektnih predloga u okviru ovog programa. U Prištini je 16. septembra 2022. godine organizovan Forum sa korisnicima projekata Drugog poziva za podnošenje projektnih predloga kojem su prisustvovali korisnici svih projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva. Ovaj događaj je organizovan u cilju povećanja kapaciteta korisnika projekata sa ciljem da se doprinese poboljšanju uticaja projekata koji se sprovode i to kroz razmjenu mišljenja korisnika grantova u vezi sa tekućom implementacijom projekta, aktuelnim pitanjima i dobrim praksama i kroz podsticanje međuprojektne komunikacije.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, završeno je sprovođenje tri projekta Prvog poziva i devet projekata Drugog poziva. U toku je sprovođenje jednog projekta Drugog poziva i realizacija pet projekata koji su ugovoreni u okviru Trećeg poziva, ukupne vrijednosti 2,62 miliona eura. Sprovođenje novog ugovora o tehničkoj podršci br. 2021/429-362 je započelo 1. septembra 2022. U susret početku sprovođenja novog ugovora objavljeni su oglasi za poziciju finansijskog službenika u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu u Sarajevu i poziciju projektnog službenika u Anteni u Nikšiću, putem kojih su izabrani novi službenici. Tokom septembra pripremljen je Komunikacioni plan aktivnosti za tekući ugovor o tehničkoj podršci, kojim se nastoji doprinijeti većoj vidljivosti Programa i rezultata projekata, kao i pravovremenoj i kvalitetnoj najavi Prvog poziva za finansijsku perspektivu 2021 -2027.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora** nastavljeno je sprovođenje osam od devet ugovorenih projekata u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti 2,5 miliona eura. Jedan od projekata je završen krajem avgusta i zatraženo je produženje istog bez dodatnih troškova. U toku je ocjenjivanje projektnih predloga podnesenih u okviru Trećeg poziva. Tokom izvještajnog perioda realizovane su dvije monitoring posjete projektima iz Drugog poziva, kao i šest terenskih posjeta u svrhu verifikacije troškova nastalih u okviru projekata. U cilju promocije programa i obilježavanja evropske nedjelje regiona, predstavnici Zajedničkog tehničkog sekretarijata Programa su prisustvovali radionici na temu „IPA saradnja kreira mogućnosti za regionalne integracije na Zapadnom Balkanu“, koju je moderirao CBIB+ projekat. Distribuiran je i osmi informativni bilten svim činiocima elektronskim putem, koji je na raspolaganju i svim zainteresovanim na programskom internet sajtu.

U okviru **Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, nastavljeno je sprovođenje projekata koji su izabrani za finansiranje u okviru Drugog poziva. Šesnaesti tehnički sastanak između Upravljačkog tijela i nacionalnih tijela Programa održan je 29. septembra 2022. u Neumu (BiH), dok je 30. septembra upriličen i programski događaj povodom obilježavanja Dana evropske saradnje. Kada je u pitanju status Programa saradnje između ove tri države za period 2021-2027, sredinom

jula 2022. Evropskoj komisiji je dostavljen na razmatranje Programski dokument, čije se usvajanje očekuje do kraja oktobra 2022.

Kada je riječ o **Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, projekti odobreni i ugovoreni u okviru Prvog poziva su završeni, dok se tematski projekti u najvećoj mjeri uspješno privode kraju. Od 32 projekta odobrena u okviru Drugog poziva, crnogorski partneri učestvuju u 21 projektu. Tokom izvještajnog perioda usvojen je **Interreg IPA program Južni Jadran za period 2021-2027** koji je svojevrsni nastavak aktuelnog programa saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru. Takođe, dogovoren je plan objave Prvog poziva u okviru novog programa, koji će biti objavljen u novembru.

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa (DTP)** nastavljeno je sprovođenje pet projekata, odobrenih u okviru Trećeg poziva, u kojima u svojstvu projektnih partnera učestvuju institucije iz Crne Gore. Što se tiče procesa usvajanja novog programa, Ministarstvo evropskih poslova je potpisalo sporazum o sadržaju Programa Dunavskog regiona i potvrdi nacionalnog kofinansiranja. Potpisivanjem ovog sporazuma obezbjeđuje se ujedno i izvršavanje aktivnosti koje države preuzimaju kako bi ispunile ciljeve koji su predviđeni Programom. Takođe, tokom izvještajnog perioda usvojen je i radni paket koji sadrži svu potrebnu dokumentaciju vezanu za objavu Prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga u okviru Programa Dunavskog regiona. Prvi poziv je zvanično otvoren 29. septembra 2022. godine i trajeće do 21. novembra 2022. godine. Potencijalni korisnici imaju mogućnost podnošenja projektnih predloga u okviru četiri prioritete oblasti, dok ukupan budžet ovog poziva iznosi 91,75 miliona eura doprinosa EU.

Kada je riječ o **Jadransko-jonskom transnacionalnom programu (ADRION)**, u toku je sprovođenje 21 projekta odobrenih tokom Drugog, Trećeg i Četvrtog poziva, u kojima partneri iz Crne Gore imaju na raspolaganju oko 2,4 miliona eura. Tokom ovog izvještajnog perioda sproveden je postupak evaluacije projektnih predloga podnesenih u okviru Petog vanrednog poziva. Ovaj poziv je bio ograničenog karaktera, s obzirom na to da je bio namijenjen isključivo univerzitetima, naučno-istraživačkim institucijama i organizacijama za podršku razvoju preduzetništva. Očekuje se da konačna lista odobrenih projekata bude poznata tokom posljednjeg kvartala 2022. godine. Što se tiče procesa programiranja, održan je sastanak Radne grupe na kojem je usvojen predlog da ukupan iznos tehničke podrške u okviru IPA ADRION programa bude 13.182.309 eura. Dogovoreno je da iznosi budžeta za projekte tehničke podrške na nacionalnom nivou budu naknadno utvrđeni. Takođe, usvojen je nacrt sporazuma o sadržaju IPA ADRION programa, koji predstavlja obavezan dodatak osnovnom programskom dokumentu koji je poslat Evropskoj komisiji na odobrenje.

U okviru **Mediteranskog transnacionalnog programa (MED)** završeno je sprovođenje pet projekata odobrenih u pozivima za modularne i strateške projekte tokom perspektive 2014-2020, a nastavljeno sprovođenje dva projekta Drugog poziva za horizontalne projekte. Treći sastanak nacionalnih kontakt osoba **Interreg Euro-Mediteranskog programa 2021-2027** programa je održan 14. septembra 2022. Na sastanku je predstavljen komunikacioni alat koji će se koristiti tokom finansijske perspektive 2021-2027 u okviru Interreg Euro-MED programa. Održan je i treći sastanak Odbora za nadgledanje (ON) programa Interreg Euro-MED, u online formatu, 27. septembra 2022, kada su odobrena 3 projekta Prvog poziva za projekte u okviru prioriteta *Upravljanje Mediteranom*, dok je jedan projekat odobren uslovno. S obzirom na to da je uslovima Prvog poziva predviđeno odobrenje ukupno osam projekata, ON je donio odluku o objavljivanju

dodatnog poziva. Uslovi poziva, trećeg po redu u okviru Programa, odnose se na one tipove projekata i odgovarajuće misije koji nedostaju tj. koji nijesu prethodno odobreni. Dodatni poziv za dostavljanje projektnih predloga u okviru prioriteta *Upravljanje Mediteranom* je otvoren od 29. septembra do 3. novembra 2022. godine.

5.3. Tvining i Tajeks

U prethodnom periodu, nastavljena je implementacija tvining projekta *Podrška Upravi prihoda i carina u pripremi za nadogradnju sistema TARICG- a na najnoviju verziju EU TARIC- a i srodnih ITMS podsistema*. Projekat je od izuzetnog značaja, imajući u vidu da je obuhvatio pripremne aktivnosti za stvaranje preduslova za buduću fazu povezivanja nacionalnog IT sistema sa evropskim IT sistemom. Realizacija projektnih aktivnosti se očekuje početkom novembra 2022. a sredstva su obezbijeđena kroz Instrument za evropsku integraciju (EUIF 2017).

U pogledu Tajeks aktivnosti, tokom izvještajnog perioda, predstavnici Ministarstva evropskih poslova učestvovali su u organizaciji 22. Međunarodnog foruma za tužioce u borbi protiv prekograničnog organizovanog kriminala. Planirano je da se forum održi tokom 8-9. novembra 2022. u Budvi. Dodatno, tokom izvještajnog perioda, predstavnici Ministarstva evropskih poslova su učestvovali u koordinaciji brojnih ekspertske misije, radionice i studijskih posjeta.

5.4. Makroregionalne strategije

U okviru sprovođenja **Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region**, u Ulcinju je 6. jula 2022. održan događaj „Promocija zaštićenih morskih područja u Crnoj Gori u okviru EUSAIR“ na kome su predstavljene novine u pogledu upravljanja crnogorskim obalnim područjem. Takođe, na Žabljaku je 5. avgusta 2022. održana konferencija „Ekološka povezanost u okviru Jadransko-jonskog regiona“ na kojoj je diskutovano o aktuelnim politikama u oblasti zaštite životne sredine i zaštićenih morski područja. U periodu 19-23. septembra 2022. u Izoli (Slovenija), u okviru Nedelje mediteranskih obalnih i makroregionalnih strategija, predstavljene su aktuelnosti u oblasti plavog rasta i održivog korištenja potencijala Jadransko-jonskog regiona.